

KAINUUN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄN ENSIHOIDON PALVELUTA-SOPÄÄTÖS AJALLE 1.1.2020-31.12.2021

Hyväksytty kuntayhtymän hallituksessa:

1. Toimintaympäristö

Ensihoidon palvelutasopäätös koskee Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän alueella tapahtuvaa ja kuntayhtymän järjestämisvastuulla olevaa ensihoitoa. Tavoiteasettelu on laadittu yhdenmukaiseksi ja hyväksytty erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen ohjausryhmässä terveydenhuoltolain 39 § mukaisesti.

Ensihoitopalvelun näkökulmasta Kainuun maakunnan erityispiirteitä ovat harva asutus, pitkät etäisyydet sekä keskitetyt sosiaali- ja terveydenhuollon muut palvelut. Taulukossa 1 on kuvattu alueen perustiedot. Kuntayhtymän alueella toimii yksi keskussairaala Kajaanissa ja yliopistosairaalapalvelut pääosin Oulussa. Osassa kuntataajamista ensihoitopalvelu on ainoa akuuttihoitoa tuottava yksikkö. Riskikohteiksi luokitellaan maakunnan alueella tapahtuva matkailu ja liikenne, erilaiset kaivos- ja teollisuustoiminnot sekä Kainuun Prikaati Suomen suurimpana puolustusvoimien joukkoyksikkönä.

Ensihoitopalvelun päätehtävä on tuottaa tasa-arvoista ja korkeatasoista ensihoitoa kuntayhtymän alueella äkillisesti sairastuneille ja vammautuneille potilaille. Ensihoitopalvelu tekee tiivistä yhteistyötä pelastustoimen, rajavartiolaitoksen, poliisin ja puolustusvoimien sekä muiden sairaanhoitopiirien kanssa varautumiseen ja normaalista poikkeavien tilanteiden hoitamiseksi.

Taulukko 1. Alueen perustiedot (Kuntaliitto, THL, Maanmittauslaitos)

Sairaanhoitopiirin nimi	Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
Väkiluku edellisen vuoden lopussa	73 061
0 – 14	11 618
15 – 64	49 491
– 65	18 866
Sairastavuusindeksi	THL: KAINUU 117,5
Alueen kokonaispinta-ala (km ²)	22 687,35 km ²
Josta vesi- tai merialueita (km ²)	2 489,90 km ²

2. Ensihoitopalvelun tuottaminen

Kuntayhtymä tuottaa alueensa ensihoitopalvelun omana toimintana. Määriteltyjen tavoitteiden toteutumiseksi ensihoitopalvelu tuotetaan yhdellä (1) kenttäjohtoyksiköllä sekä neljällätoista (14) ensihoitoyksiköllä taulukon 2 mukaisesti. Asemapaikkamäärittelystä huolimatta kaikki yksiköt toimivat päivittäistoiminnassa koko Kainuun alueella toiminnan turvaamiseksi sekä paikallisen valmiuden ylläpitämiseksi.

Palvelutarpeen ja uhka-arvioiden mukaan ensihoitokeskuksella on mahdollisuus laskea (esim. arkiyöt) tai nostaa (esim. suuri massatapahtuma) yksiköiden tasoa ja valmiutta. Pitkäaikaisia häiriö- sekä poikkeustilanteita varten ensihoitokeskuksella tulee olla viisi (5) kalustettua varayksikköä sekä kaksi (2) kevytambulanssia. Päätöksen yksiköiden tai valmiuden muutoksista tekee ensihoitopäällikkö, hänen sijaisensa tai kiireellisissä tilanteissa ensihoidon kenttäjohtaja.

Ensihoitoyksikön asemapaikka	Taso minimissään	valmius
Kajaani	Kenttäjohtoyksikkö	24/7
Kajaani	hoitotaso	24/7
Kajaani	hoitotaso	24/7
Kajaani	perustaso	12/7
Vuolijoen taajama	hoitotaso	24/7
Hyrnsalmi	hoitotaso	24/7
Kuhmo	hoitotaso	24/7
Kuhmo	hoitotaso	24/7
Paltamo	hoitotaso	24/7
Puolanka	hoitotaso	24/7
Ristijärvi	hoitotaso	24/7
Sotkamo	hoitotaso	24/7
Sotkamo	hoitotaso	24/7
Suomussalmi	hoitotaso	24/7
Suomussalmi	hoitotaso	24/7

Kuntayhtymällä on voimassa olevat sopimukset ensivastetoiminnan tuottamisesta Kainuun pelastuslaitoksen, Kainuun rajavartioston sekä Suomen Punaisen Ristin Kajaanin osaston kanssa.

3. Ensihoitopalvelun sisältö

Ensihoitopalveluun kuuluu terveydenhuoltolain 40 § ja STM Asetus Ensihoitopalvelusta 585/2017 2§ mukaiset tehtävät (liite1).

Ensihoitopalveluun sisältyy ensivaste, ensihoito perus- ja hoitotasolla sekä ensihoidon kenttäjohtaminen. Kuntayhtymällä on ensihoidosta vastaava lääkäri. Erytisvastuualueen ensihoitokeskus järjestää ympärivuorokautisen ensihoitolääkäripäivystyksen.

Ensihoitopalveluun kuuluu kiinteästi taktisen ensihoidon toiminta poliisin ja rajavartioston kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti.

4. Ensihoitohenkilöstön koulutusvaatimukset

4.1. Ensivasteyksikkö

Ensivasteyksikön henkilöstöstä vähintään kahdella henkilöllä tulee olla ensivastetoimintaan soveltuva koulutus ja kelpoisuus.

4.2. Perustason ensihoidon yksikkö

Perustason ensihoidon yksikössä ainakin toisen ensihoitajan on oltava terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on ensihoitoon suuntautuva koulutus. Toisen ensihoitajan on oltava vähintään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö tai pelastajatutkinnon taikka sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon suorittanut henkilö.

Perustasolla toimivan henkilöstön tulee suorittaa hyväksytysti ensihoitokeskuksen määrittelemä perustason teoriatesti. Oikeudet perustasolla toimimiseen sekä lääkkeiden annosteluun hyväksyy kuntayhtymän ensihoidon vastuulääkäri.

4.3. Hoitotason ensihoidon yksikkö

Hoitotason ensihoidon yksikössä ainakin toisen ensihoitajan on oltava ensihoitaja AMK taikka terveydenhuollon ammattihenkilöstöistä annetussa laissa tarkoitettu laillistettu sairaanhoitaja, joka on suorittanut hoitotason ensihoitoon suuntaavan vähintään 30 opintopisteen laajuisen opintokokonaisuuden yhteistyössä sellaisen ammattikorkeakoulun kanssa, jossa on opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisesti ensihoidon koulutusohjelma, taikka sellainen henkilö, joka täyttää ensihoitopalvelua koskevan asetuksen 11§ mukaiset siirtymäsäännökset hoitotason kelpoisuuden osalta. Toisen ensihoitajan on oltava vähintään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Hoitotasolla toimivan henkilöstön tulee suorittaa hyväksytysti ensihoitokeskuksen määrittelemä hoitotason teoria- sekä käytännöntesti. Oikeudet hoitotasolla toimimiseen sekä lääkkeiden annosteluun hyväksyy kuntayhtymän ensihoidon vastuulääkäri.

4.4. Ensihoidon kenttäjohtaja

Kenttäjohtajan on oltava ensihoitaja AMK taikka terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu laillistettu sairaanhoitaja, joka on suorittanut ensihoitoon suuntaavan vähintään 30 opintopisteen laajuisen opintokokonaisuuden yhteistyössä sellaisen ammattikorkeakoulun kanssa, jossa on opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisesti ensihoidon koulutusohjelma. Lisäksi kenttäjohtajalla on oltava vähintään kahden vuoden kokemus hoitotason ensihoitajana toimimisesta sekä riittävä ensihoidon hallinnollinen ja operatiivinen osaaminen.

4.5. Yhden henkilön muodostama ensihoidon yksikkö

Asetuksessa ensihoitopalvelusta 8 § 3a) kohdan mukaisen hoitotason kelpoisuuden tai 11§ mukaisen siirtymäsäännöksen omaava laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö voi muodostaa asetuksen 8 § 4 kohdan mukaisen ensihoitopalvelun yksikön, jonka tehtäviin kuuluu potilaiden hoidon tarpeen arviointi, välittömän hoidon aloittaminen sekä muiden ensihoitopalvelun yksiköiden tukeminen. Tämän yksikön tehtäviin ei kuulu potilaan kuljetaminen.

5. Tavoitteet potilaan tavoittamisajasta

Taulukko 3. Palvelun saatavuus riskiluokittain päivittäistehtävissä.

Tavoittamsviiveet lasketaan siitä kun ensimmäinen yksikkö on saanut hälytyksen, siihen kun ensimmäinen yksikkö on saapunut kohteeseen.

OYS ERVA 2018	A/B	A/B	C	D
	MED (50 %)	90 %	90 %	90 %
Ydintaajama	6 min	10 min	30 min	120 min
Muu taajama	8 min	15 min		
Haja-asutusalue	22 min	30 min 40 min (LSHP, Kainuun Sote)		
Muu alue	Ei määritellä	Ei määritellä	Ei määritellä	Ei määritellä

6. Raportointi

Kainuun Soten ensihoitokeskus raportoi palvelutasopäätöksen toteumasta neljännesvuosittain määrämuotoisena ja valtakunnallisesti yhtenevin periaattein sairaanhoitopiireille ilmoitettavassa verkkopalvelussa. Lisäksi sairaanhoitopiiri seuraa toimintaansa määrämuotoista raportointia tarkemmin siten kuin toiminnan kehittäminen, hallinto- ja johtosääntö tai erityisvastuualueen tarpeet edellyttävät.

7. Ensihoitopalveluun kuuluvat siirrot

Ensihoitopalveluun kuuluvat terveydenhuoltolain 40 § mukaan äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan jatkohoitoon liittyvät siirrot, silloin kun potilas tarvitsee siirron aikana vaativaa ja jatkuvaa hoitoa tai seurantaa. Siirrot suoritetaan ensihoitopalvelun toimesta omilla yksiköillä.

Kiireettömät hoitolaitossiirrot, missä potilaat tila tarvitsee kuitenkin hoitoa tai seurantaa suoritetaan ensihoitopalvelun toimesta. Mikäli potilas ei tarvitse matkan aikana hoitoa tai seurantaa, suoritetaan siirto muulla kuin ensihoidon yksiköllä (paaritaksit).

8. Muut ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tarpeelliset asiat

Kuntayhtymien ja valtakunnan rajat ylittävissä tehtävissä ja ensihoitopalvelun ruuhka -ja poikkeustilanteissa kuntayhtymien ensihoidon kenttäjohtajat sopivat tilannekohtaisista menettelytavoista.

Ensihoitopalvelussa noudatetaan kansallisia (Duodecim: Ensihoito-opas), ensihoitokeskuksen yhteen sovittamia ja / tai kuntayhtymän hyväksymiä ensihoidon ohjeita sekä oman sairaanhoitopiirin laatimia laatu- ja potilasturvallisuussuunnitelmia.

Ensihoitopalvelu toimii aktiivisesti mukana kuntayhtymän varautumis- ja valmiusasioissa.

Ensihoitopalvelu on mukana sotepalveluiden palveluverkon uudelleen rakentamisessa asiakkaan näkökulmasta katsottuna. Ensihoitopalvelu tuotetaan tiiviissä yhteistyössä muiden kohtiin vietävien palveluiden (mm. Aliisa) sekä päivystyspalveluiden kanssa.

Ristijärven ensihoitoyksikkö voi alkaa tuottamaan omien lakisääteisten tehtävien ohessa kohtiin vietäviä, Aliisa -tyyppisiä palveluita Ristijärven, Hyrynsalmen ja Paltamon alueella sen vaarantamatta ensihoitopalvelun valmiutta.

Allekirjoitukset

LOMOS

Liite 1

Terveydenhuoltolaki 40§

Ensihoitopalvelun sisältö

Ensihoitopalveluun sisältyvät: ([29.12.2016/1516](#))

- 1) äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan hoidon tarpeen arviointi ja kiireellinen hoito ensisijaisesti terveydenhuollon hoitolaitoksen ulkopuolella, eivät kuitenkaan meripelastuslaissa ([1145/2001](#)) tarkoitetut tehtävät, tarvittaessa potilaan kuljettaminen lääketieteellisesti arvioiden tarkoituksenmukaisimpaan hoitoyksikköön ja äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan jatkokohoittoon liittyvät siirrot, silloin kun potilas tarvitsee siirron aikana vaativaa ja jatkuvaa hoitoa tai seurantaa; ([29.12.2016/1516](#))
 - 2) ensihoitovalmiuden ylläpitäminen;
 - 3) tarvittaessa potilaan, hänen läheisensä ja muiden tapahtumaan osallisten ohjaaminen psykososiaalisen tuen piiriin;
 - 4) osallistuminen alueellisten varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimiseen suuronnettomuuksien ja terveydenhuollon erityistilanteiden varalle yhdessä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa; ja
 - 5) virka-avun antaminen poliisille, pelastusviranomaisille, rajavartioviranomaisille ja meripelastusviranomaisille niiden vastuulla olevien tehtävien suorittamiseksi.
- Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä voi päättää palvelutasopäätöksessä ensivastetoiminnan sisällyttämisestä osaksi ensihoitopalvelua. Ensivastetoiminnalla tarkoitetaan hätäkeskuksen kautta hälytettävissä olevan muun yksikön kuin ambulanssin hälyttämistä äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan tavoittamisviiveen lyhentämiseksi ja yksikön henkilöstön antamaa hätäensiapua, joka on määritelty ensihoidon palvelutasopäätöksessä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalveluun kuuluvista tehtävistä 2§

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on ensihoitopalvelua järjestäessään:

- 1) vastattava ensihoitovalmiuden ylläpidosta, johdettava ensihoitopalvelun operatiivista toimintaa ja laadittava ohjeet potilaiden hoidon tarpeen arviosta ja hoitoon ohjauksesta terveydenhuollon järjestämissuunnitelman ja erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen mukaisesti;
- 2) vastattava ensihoitopalvelun päivittäistoiminnasta, päivittäistoiminnasta poikkeavista erityistilanteista ja niihin varautumisesta;
- 3) laadittava hälytysohjeet ja muut ensihoitopalvelua koskevat ohjeet, jotka erityisvastuualueen ensihoitokeskus sovittaa yhteen Hätäkeskuslaitokselle annettaviksi;
- 4) sovittava meripelastusviranomaisten kanssa toimintamalleista, joiden avulla turvataan potilaiden ensihoito meripelastusviranomaisten vastuulla olevissa tehtävissä;
- 5) sovittava ensihoitopalvelun toiminnassa tarvittavien erikoisvarusteiden ja -kulkuneuvojen käytöstä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa;
- 6) vastattava alueensa väestön neuvonnasta ja tiedottamisesta ensihoitopalveluun kuuluvissa asioissa;
- 7) tarvittaessa tarkastettava ensihoitopalvelun tehtävissä käytettävien ajoneuvojen soveltuvuus tehtävään, mukaan luettuna ensihoitopalveluun kuulumattomat ambulanssit;
- 8) seurattava ja tuotettava erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen, aluehallintoviraston, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen käyttöön tunnuslukuja ensihoitopalvelun toiminnasta palvelutasopäätöksen toteutumisen ja toiminnan tuloksellisuuden arvioimiseksi;
- 9) sovittava poliisilaitosten kanssa siitä, miten yhteistoiminta ensihoitoa edellyttävissä vaativissa poliisin johtamissa tilanteissa järjestetään (*taktinen ensihoito*).